

IMPROVIZAȚIA HAROLD

Interviu cu Charna Halpern

Ioan Ardelean

Charna Halpern s-a născut în 1952 la Chicago, Illinois, SUA și este co-fondator al teatrului *ImprovOlimpic*, cunoscut acum ca fiind *iO*. Charna Halpern, împreună cu Del Close, a descoperit o nouă formă de spectacol de improvizație numit *Harold*. Dar ce este *Harold*? „Denumirea de *Harold* are la bază o poveste bizară. Într-o zi, pe vremea când Del Close colabora cu cei din trupa de improvizatori *The Committee* din San Francisco, decide că a sosit momentul pentru ca toate căutările lor să capete o denumire. El își consultă colegii, pentru a găsi o denumire cercetărilor lor, iar unul dintre actori, Bill Mathieu, răspunde sec: *Harold!* Nimeni nu și-ar fi putut închipui că acele căutări ale lor vor purta o denumire atât de simplă. Dar Del Close s-a distrat și a acceptat imediat acest nume. La început au fost multe confuzii pe tema acestui nume. Unii au crezut că denumirea este *Herald*, după cum afirmă Tim Kazurinsky, căruia i se părea că are legătură cu noțiunea de heraldic, în termeni britanici care trimit la trâmbițele heralților, lumea heruvimilor și serafimilor și credeam că publicul a sugerat acest nume. După mulți ani am aflat că se numește Harold, nume simplu de băiat. Un nume stupid pentru ceva ce s-a dovedit a fi extraordinar.“ Am avut ocazia de-a sta la taifas la o ceașcă de cafea cu Charna Halpern pe *Zoom*, unde a avut amabilitatea de a-mi răspunde la câteva întrebări.

Ce compromisuri ați făcut atunci când v-ați decis să colaborați cu Del Close?

După doi ani la conducerea unui teatru, numit *ImprovOlympic*, bazat pe improvizație (o formă scurtă atunci), știam că trebuie să fie ceva mai mult, că trebuie să merg mai departe, așa că l-am căutat pe Del Close, un mare director în improvizație. L-am invitat la o cafea, să vorbim, fiindcă și el credea că s-ar putea explora mai mult pe acest tărâm al improvizației. În acea perioadă, el experimenta ceva numit *Harold*, dar care, în acel moment, nu avea încă o formă bine definită. I-am arătat câteva jocuri-exerciții pe care eu le foloseam, și am decis că *Three Time Dashes* ar putea fi forma de bază pentru începutul colaborării noastre. Asta a fost tot ce m-a interesat în acel moment. Mi-am dorit să provoc, să stimulez și să schimb percepția oamenilor despre joc și improvizație.

Ce modificări substanțiale a suferit Metoda Harold de la descoperirea inițială și până în prezent?

Deoarece am avansat destul de mult am decis să nu rămânem doar la *training wheels format*, ci să mergem mai departe. Ideea de bază a fost ca scenele să revină la anumite intervale de timp și să completeze imaginile create în deschiderea *show*-lui. Am avut înțelepciunea de-a urma *Harold* și nu de-a conduce, ceea ce este mult mai bine.

Vedeți metoda născută din improvizația Harold ca pe un instrument care completează alte metode de actorie sau ceva care ar trebui să existe pe cont propriu?

Harold există pe cont propriu. Dar, cu siguranță, dacă poți improviza, dacă poți crea spectacole de artă din improvizație pe scenă, atunci ești pregătit și poți juca orice. Dario Fo a câștigat premiul Pulitzer cu o piesă de teatru care se bazează pe această formă de teatru „ilegitim“ numită improvizație.

Ați avut o direcție clară de la început, ați crezut în ceea ce făceați, sau ați avut îndoieli?

Nu am avut nicio direcție... am experimentat, iar cei care au crezut în noi, ni s-au alăturat. Nu am avut nicio îndoială. Mi-a plăcut ceea ce făceam, mai ales atunci când și funcționa, ceea ce nu s-a întâmplat de la început. Partea cea mai grea a fost cu partenerii financiari, cu acei colaboratori care aveau îndoieli, cum ar fi proprietarul teatrului *Second City* care susținea că improvizația este doar un instrument pentru a crea spectacole de umor la *Second City* și nu o formă de artă.

Este predată metoda Harold la vreo universitate din SUA? Dacă da, universitățile au acceptat sau au opus rezistență față de metoda Harold?

Da, metoda *Harold* se predă la multe universități din SUA. Chiar și cartea mea *Adevărul în comedie* a fost introdusă în bibliografia obligatorie, în cele mai multe departamente de teatru din universitățile din America. Nepotul meu a studiat actoria la NYU și mi-a spus că a trebuit să-mi lectureze cartea. Am predat și la Universitatea din California și nici acolo nu s-a opus nimeni programei mele. Au avut încredere în mine.

Vedeți vreo diferență între modul în care elevii americani și străini răspund la metoda prin improvizația Harold?

Da, desigur, dar numai pentru că noi suntem mult mai avansați. În cariera mea de pedagog, am observat că cei care vin să studieze la noi sunt unde eram noi cu ani în urmă. Sunt în acel moment, în care noi încercam să descoperim și să facem în așa fel încât *Harold* să funcționeze. Dar am antrenat câteva grupuri de studenți veniți din toate colțurile lumii, care au făcut o treabă minunată. Am construit împreună spectacole în care nimeni nu credea. Am creat imposibilul.

Aveți o carieră strălucită, iar contribuția dumneavoastră, în comunitatea artiștilor din ultimii 40 de ani, este de neprețuit. Cum arată o zi din viața lui Charna Halpern? Cine sau ce vă inspiră? Și la ce ne putem aștepta de la dumneavoastră în viitor?

Îmi este foarte greu să răspund la această întrebare, din cauza pandemiei. Acum suntem închiși și nu știu dacă vom redeschide vreodată. Sunt obligată să-mi vând teatrul, deoarece nu-mi mai permit să plătesc ipoteca. Deci, o zi din viața mea azi nu mai seamănă deloc cu o zi din viața mea de dinainte de această pandemie. Înainte aveam ore seara sau vizionam spectacole. Da, dar asta se întâmpla pe vremea în care eram la conducerea departamentului. Acum îmi petrec timpul cu câinii mei. Ima este marele salvator. Acum, în mare parte, am grijă de câini și deschid ușile teatrului potențialilor cumpărători. E un moment trist. UCB (Upright Citizens Brigade) și Second City sunt și ele de vânzare. Trăim momente negre pentru artă.

New York
3 februarie 2021